

פרשת דברים תשע"א איזה תורה כתב משה רבנו?

דברים פרק א

(א) אֵלֶּה הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּמִדְבַּר בְּעַרְבֵי מוֹל סוּף בֵּין פָּאֲרָן וּבֵין תַּפֵּל וְלָבֶן וְחֶצְרֵת וְדִי זָהָב: (ב) אַחַד עֶשְׂרֵת יוֹם מִחֶרֶב דֶּרֶךְ הַר שְׁעִיר עַד קְדֵשׁ בְּרִנְעַ: (ג) וַיְהִי בְּאַרְבָּעִים שָׁנָה בְּעֶשְׂתֵּי עָשָׂר חֹדֶשׁ בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ דִּבֶּר מֹשֶׁה אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּכֹל אֲשֶׁר צִוָּה יְקֹוֹק אֹתוֹ אֲלֵהֶם: (ד) אַחֲרֵי הַכְּתוּב אֵת סִיחֹן מֶלֶךְ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּחֶשְׁבוֹן וְאֵת עוֹג מֶלֶךְ הַבְּשָׁן אֲשֶׁר יוֹשֵׁב בְּעֶשְׂתֵּרֶת בְּאֶדְרָעִי: (ה) בְּעֵבֶר הַיַּרְדֵּן בְּאַרְצָּ מוֹאָב הוֹאִיל מֹשֶׁה בָּאֵר אֶת הַתּוֹרָה הַזֹּאת לְאָמֹר:

רש"י

(ד) **אחרי הכתוב** - אמר משה אם אני מוכיחם קודם שיכנסו לקצת הארץ, יאמרו מה לזה עלינו, מה היטיב לנו, אינו בא אלא לקנתר ולמצוא עילה שאין בו כח להכניסנו לארץ, לפיכך המתין עד שהפיל סיחון ועוג לפניו והורישם את ארצם ואחר כך הוכיחן: **סיחון וגו' אשר יושב וגו'** - אילו לא היה סיחון קשה והיה שרוי בחשבון, היה קשה, שהמדינה קשה, ואילו היתה עיר אחרת וסיחון שרוי בתוכה היתה קשה, שהמלך קשה, על אחת כמה וכמה שהמלך קשה והמדינה קשה: **אשר יושב בעשתרות** - המלך קשה והמדינה קשה: **עשתרות** - הוא לשון צוקין וקושי כמו (בראשית יד, ה) עשתרות קרנים, ועשתרות זה הוא עשתרות קרנים שהיו שם רפאים שהכה אמרפל, שנאמר (בראשית יד ה) ויכו את רפאים בעשתרות קרנים, ועוג נמלט מהם והוא שנאמר (שם יד יג) ויבא הפליט, ואומר (דברים ג יא) כי רק עוג מלך הבשן נשאר מיתר הרפאים: **באדרעי** - שם המלכות: (ה) **הואיל** - התחיל כמו (בראשית יח, כז) הנה נא הואלתי: **באר את התורה** - בשבעים לשון פירשה להם:

רמב"ן

(א) ... והנה הזכיר בכאן שני דברים. אמר שדבר משה אל בני ישראל ככל אשר צוה ה' אותו אליהם, וזה רמז אל המצות שיאמר להם בספר הזה שלא נזכרו עד הנה בתורה. ואמר שהם ככל אשר צוה אותו השם לא הוסיף ולא גרע על מה שנצטווה, והזכיר זה בעבור שלא אמר בהם "וידבר ה' אל משה", ולכן כלל אותם עתה שהם כולם ככל אשר נצטווה מפי הקב"ה. ואמר עוד כי הואיל משה באר את התורה, וזה רמז במצות שנאמרו כבר שיחזור אותם לבאר אותם ולחדש בהם דברים. וטעם "הואיל משה", שרצה לבאר להם את התורה, והזכיר כן להודיע כי מעצמו ראה לעשות כן ולא צוהו השם בזה, מלשון הואל נא ולין (שופטים יט ז), ולו הואלנו ונשב (יהושע ז ז), וכן רבים:

מסכת מגילה דף לא ע"ב

בתעניות ברכות וקללות ואין מפסיקין בקללות. מנא הני מילי? אמר רב חייא בר גמדיא אמר רבי אסי: דאמר קרא (משלי ג') מוסר ה' בני אל תמאס. ריש לקיש אמר: לפי שאין אומרים ברכה על הפורענות. אלא היכי עביד? תנא: כשהוא מתחיל - מתחיל בפסוק שלפניהם, וכשהוא מסיים - מסיים בפסוק שלאחריהן. אמר אביי: לא שנו אלא בקללות שבתורת כהנים, אבל קללות שבמשנה תורה - פוסק. מאי טעמא? הללו - בלשון רבים אמורות, ומשה מפי הגבורה אמרן. והללו - בלשון יחיד אמורות, ומשה מפי עצמו אמרן.

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.

ספר פרי צדיק לראש חודש שבט - אות ו

- ואמר אחר כך באותיות דרבי עקיבא לפי שבשעה שאמר משה לפני הקדוש ברוך הוא הן אני ערל שפתים נודעו כל בריות שבעולם ואמרו מה משה שעתיד לדבר עמו שכינה 5 בקע"ה מקומות. והוא בקע"ה פרשיות שבתורה כמו שאמרו (מס' סופרים פ' טז ה' י) שכנגד שנותיו של אברהם אבינו ע"ה עיין שם. ואמר והוא מבאר כל אות ואות וכל דבר ודבר וכל פסוק ופסוק שבתורה בעי' לשון. והיינו כמו 10 שנאמר באר את התורה וגו', ופירש"י (וכ"ה במדרש תנחומא) בעי' לשון פירשה להם ולמדו בגזירה שוה מדכתיב באר היטב עיין שם. הוא אומר לפני הקב"ה הן אני ערל שפתים אנו על אחת כמה וכמה. והיינו מה שאמר משה רבינו 15 ע"ה, כי כבד פה וכבד לשון אנכי שהוא כנגד פה ודיבור שנקרא מדת מלכות תורה שבעל פה והוא פתיחת פה ומענה לשון כנוצר לעיל. (ונת' וארא מא' ז). ואמר עוד ובשביל שאמר משה, כי כבד פה ולא איש דברים אנכי זכה שאמר לו 20 הקב"ה פה אל פה אדבר בו וזכה שאמר אלה הדברים. והוא כמו שאמרו (מדרש תנחומא דברים ב' ומדרש רבה שם) אתמול אמרת לא איש דברים אנכי ועכשיו אתה מדבר כל כך וכו', שנה את התורה והתרפא כו', וכמו 25 שנאמר מרפא לשון עץ חיים. וספר דברים הוא שורש כל תורה שבעל פה (וכמו שאמרו זח"ג רסא א תורה שבכתב ותורה שבעל פה והוא אקרי תורה ומשנה תורה) וזה אמר משה רבינו ע"ה בראש חודש שבט כמו שנאמר בעשתי 30 עשר חודש באחד לחודש דיבר משה וגו'. חודש שנוצר באות צ'. וזה שאמר שאמר לו הקב"ה אתה אומר כבד פה וכבד לשון אנכי חייך אני נותן לך פתחון פה ומענה לשון יותר מכל באי עולם וכו'. והיינו מדת מלכות פה ושבת דבור 35 אקרי והם שניהם תורה שבעל פה פתחון פה ומענה לשון. ומסיק שנאמר ואנכי אהיה עם פיך והוריתיך וכו', עם פיך זו פתיחת פה ומענה לשון וזה שנאמר והוריתיך זה גנזי חכמה שגלה לו הקב"ה וכו'. 40 שגלה לו כו', בכל ביתי נאמן מלמד שהפקידו הקב"ה על כל ישראל ועל כל גנזי כו', וחשב גנזי תורה גנזי חכמה גנזי תבונה גנזי מזימה גנזי מדע גנזי ג"ע גנזי חיים עיין שם ז' לשונות:
- ובחודש שבט הד' שבתות על פי רוב בא בשלח יתרו משפטים בפרשת בא נכתבו הג' מכות 45 אח"כ שכנגד ג' ראשונות שכבר אמרנו שהיוד מכות היו נגוף למצרים ורפוא לישראל על דרך שנדרש בזוהר הקדוש (ח"ב לו א). ובכל מכה יצאו בני ישראל ממדה אחת בקליפה ונכנסו למדה שכנגדה בקדושה. וכן במכות חושך 50 כתיב ולכל בני ישראל היה אור וגו', תורה אור וכן התחיל פסוק החודש הזה לכם דאיתא (שם לט ב) דלא אצטריך אורייתא למכתב אלא מהחודש הזה. ובו נאמר כמה מצות. ואחר כך יתרו משפטים גופי תורה. ובפרשת משפטים 55 מסיים ואתנה לך את לוחות האבן והתורה והמצוה אשר כתבתי להורותם ונדרש (ברכות ה.) לוחות עשרת הדברות תורה זה מקרא והמצוה זו משנה. והוא על פי מה שאמרו בזוהר הקדוש (ח"ג קכג רע"ב) התורה והמצוה 60 דאינון בן ובת. והיינו ו' תורה דאיקרי אות אמת כמו שכתב בזוהר הקדוש (ריש ח"ג) אמת זו תורה כמו שאמרו בגמרא. ה' מצוה, והיינו מדת מלכות שהוא תורה שבעל פה והמשנה שורש תורה שבעל פה. ודרשו אשר כתבתי אלו 65 נביאים וכתובים שהם הנוספים על תורה שבכתב ונתנו לכתב. להורותם זה גמרא מלמד שכולם נתנו למשה מסיני עיין שם. וזה מה שאיתא באותיות דרבי עקיבא אם נאמר אהיה עם פיך למה נאמר והוריתיך כו', אלא עם פיך 70 זו פתיחת פה ומענה לשון וזה שנאמר והוריתיך זה גנזי חכמה שגלה לו הקב"ה וכו'. והיינו ספר אלה הדברים שאמר בראש חודש שבט שבו שורש כל תורה שבעל פה כאמור. וזה שנאמר אני נותן לך פתחון פה ומענה לשון 75 יותר מכל באי עולם. שהתורה שבעל פה של משה רבינו ע"ה גבוה יותר מכל תורה שבעל פה והוא ההלכה למשה מסיני שהמציא משה רבינו מפלפולו ונתן מתנה לישראל (נדרים לח.) הלכתא בלא טעמא (ונת' חנוכה מא' ב וית' עוד 80 בס"ד) והטעמים והפלפול לא נגלה לשום חכם רק מה שמכין ברוח הקודש (כמ"ש ב"ב יב. ורמב"ן שם) וזה עסק חודש זה לתקן על ידי אור תורה שבעל פה כל פגם וקלקול הנחש ולזכות להיות מרכבה למדת צדיק יסוד עולם 85 דאחיד בשמיא וארעא: